68ste Jaargang — Nr 42. Zaterdag 21 October 1922

BUREEL EN REDACTIE
DRUKKERIJ COLLÉE
— (Naaml. Maatsch.) —
TONGEREN.
Abonnementsprijs fr. 7.50
Telefoon 12
15 centiemen het nummer.
Postcheks rekening nr 84855.

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN:
Voor de aankondigingen buiten de provinciën Limburg en Luik, wende men zich uitsluitend tot de *Agence Havas*, 13, Boulevard Adolphe Max, BRUSSEL; 8, Place de la Bourse, PARIJS en 6, Bream's Buildings, LONDEN, E. C. 4.

TONGEREN, 21 OCTOBER 1922.

ONS MENGELWERK

Wij roepen de aandacht onzer lezers en lezeressen op het nieuw mengelwerk, dat wij heden in ons blad beginnen.

DE WAPENSMID
van Karel den Stoute,

een volksverhaal uit het Burgondisch Tijdvak, zal, evenals onze vorige mengelwerken, de aandacht onzer lezers in hooge mate boeiën, en met gretigheid door hen gelezen worden.

Huwelijksplicht. — Huwelijksvreugde.

De maatschappij, de menschen zullen vrede, geluk en zegen vinden indien ze de orde onderhouden door den Oppersten Heer vastgesteld; indien ze de baan bewandelen welke God zelf, door natuur- en zedenwet, voor eenling en maatschappij afgebakend heeft. Slaat een mensch, slaat een volk misdadig zijn hand aan de wetten door God vastgesteld, rechtstreeks of onrechtstreeks door natuurwet, dan slaan zij de hand aan zichzelf, aan eigen geluk en bestaan want de natuur wreekt zichzelf, God laat niet met zijn rechten spotten.

In 't Paradijs sprak God de Heer: 't Is niet goed voor den mensch dat hij alleen is. Laten wij hem eene levensgezellin maken, die aan hem gelijk is. Daarop zond God den Heer een diepen slaap over Adam. Hij nam een ribbe uit Adam en maakte daaruit de eerste vrouw: Eva. God bracht ze tot Adam en deze sprak: Dat is nu gebeente uit mijn gebeente, vleesch uit mijn vleesch; daarom zal de mensch zijn vader en zijn moeder verlaten en aan zijne echtgenoote zich vasthechten en zij zullen twee, één vleesch zijn, door de liefde één ziel worden.

God is goed. Hij wilde de aarde met millioenen menschen bevolken. Hij zou den mensch deelachtig maken aan zijn eigen scheppende macht, maar alléén opdat zóó het voortleven van den mensch zou verzekerd worden. Die macht gaf Hij wederzijds aan de twee geslachten opdat door hun blijvende en liefdevolle vereeniging de mensch zou voortleven in zijn kinderen; want, wordt eens een lichaam opgewekt door de ouders, dan stort God ONMIDDELLIJK daarin een onsterfelijke ziel, de bron van alle leven. Zoo zal ook de opvoeding der kinderen mogelijk worden, welke een innige liefdevolle, blijvende vereeniging vergt tusschen vader en moeder.

Daar hebt ge de beteekenis van het Huwelijk, dat eene vereeniging is tusschen man en vrouw, van lichaam en ziel, om kinderen van God te ontvangen en ze voor God op te brengen; die vereeniging heeft Christus verheven tot Sakrament.

Veel vreugden zijn met het huwelijk verbonden. 't Is een zoete, heilige vereeniging tusschen man en vrouw: ze zijn twee wezens zóó met elkander verbonden dat de eene moet werken aan het geluk van zijn wederhelft; ze zijn twee zielen die elkander aanvullen, zóó dat ze komen tot een dubbel som van geluk en liefde; ze zijn twee bloemen die bloeien op een enkelen liefdestengel. Gelukkige echtgenooten, die « het groeit en vermenigvuldigt » van den Schepper verstaan gelijk Hij gesproken heeft: hun leven, hun geluk, hun vrede, zijn het leven, geluk en vrede die bestaan tusschen Christus en zijn Kerk.

Gelukkige vaders en moeders die kinderen kunnen plaatsen tusschen hen beiden. Ze kunnen elkander in de oogen zien en hun harten zullen zeggen: die kinderen, ze zijn vleesch van ons vleesch, bloed van ons bloed; ze zijn vruchten, bloemen van onze liefde! En tranen van geluk zullen daarbij opwellen in hunne oogen. O, kinderweelde, zalige weelde voor vader en moeder! Nu vader, nu kunt ge uitvieren al den overvloed van uw vaderlijke liefde, van uw edelen vadertrots; nu kunt ge, moeder, uitvieren al de schatten van uw moederliefde, van uw moederweelde! Een volk dat geen vaders of moeders meer telt die vatbaar zijn voor de vreugde en de weelde van kinderen te hebben, is een volk door God en de natuur tot ondergang gedoemd!

Wat kan zóó met elkander verbonden zijn als twee harten, uit wier grond de stammen opschieten van reine bloemen van kinderen? Kunnen zij wel ooit gescheiden worden, twee zielen aaneengestrengeld door denzelfden band van reine kinderzielen? Gezegend kristendom dat zulke eenheid van zielen, zulke rijke, reine weelde in de booze wereld hebt gebracht!

Wat een vreugde, wat een hemel in het huis, als daarin engelen van kinderen dartelen en kwetteren en zingen. Wat een weelde voor u, vader, als een kinderhandje uw aangezicht streelt; wat een weelde voor u, moeder, als een kind, een engel uit den hemel, slaapt en rust op uw hart, u, moeder noemt! Dan vergeet ge slaven, en wroeten en werken! Dan, vader en moeder, beziet ge elkander in 't oog en in 't hart, dan voelt ge dat uw liefde heilig en onsterfelijk is als de ziel van uw kind! En komt elk kind die zaligheid niet vergrooten?

Gij hedendaagsche beschavers die het huwelijk wilt doen doorgaan, 't is gelijk welken naam ge draagt, als een dierlijk genotmiddel, ge zijt booswichten, ge zijt schenners van het heiligste wat er op aarde bestaat: vader en moederliefde! Eeuwige schande over U! Ge moogt zijn wie ge wilt, maar in den volsten zin van 't woord zijt ge: heiligschenners!

* * *

Wat een troost voor vader en moeder, gevorderd in jaren, hun kinderen, in de volle kracht der jaren, nog te zien nederknielen voor hen, biddend om den vader- en moederzegen dien ze zoo dikwijls als klein kind ontvingen in 't kleine kruisken op hun voorhoofd! Als ge, ouders, uw kinderen ziet optreden als taaie werkers op alle gebied, weldaden rond zich spreidend, tot heil van maatschappij en Kerk en God, zegt, voelt ge dan geen milde gelukszon licht en warmte uitgieten over den avond van uw leven?

Ik herinner me nu wat een priester me eens zegde: « Ik kan niet vergeten, in mijn leven niet, zegde mij die priester, de stonde na mijn priesterwijding, waarop ik in 't Seminarie weergekeerd, mijn ouden vader en mijn oude moeder voor mijne voeten zag nederknielen, weenend van geluk, terwijl ze zegden: « Geef gij ons nu den zegen welken wij U zoo dikwijls hebben gegeven. » — Ik zie nu nog, ging de priester voort, de tranen van geluk biggelen over de wangen van vader en moeder, toen ik, onder mijn Eerste Heilige Mis, de H. Communie, Onzen Heer Jezus-Christus, nederlegde op hunne tong! » Wat een weelde in de ziel dier ouders, wat een hemel in de ziel van dien zoon!

Wat een gelukszon doen brave kinderen stralen over den ouden dag hunner ouders? Brave christene echtgenooten, die verstaat dat God gezegd heeft: « groeit en vermenigvuldigt, » ik misgun uw geluk u niet, ik acht U hoog!

En U brave plichtsvolle, doch kinderlooze echtgenooten, U beklaag ik, en zwaar is uw kruis. Ik heb medelijden met uw eenzaamheid, daar gij, die leeft in een staat die juist voor doel heeft kinderen te verwekken tot eer van God, tot vreugde en zegen van uwen huiskring niemand ziet aan uwen haard in wie ge kunt voortbestaan, op wie ge kunt uitvieren al den overvloed van uw vaderliefde, al de schatten van uw moederhart!

Maar U, hedendaagschen genieter, die uit lage zelf- en genotzucht het « groeit en vermenigvuldigt » van uwen Schepper niet meer wilt verstaan; die de kinderen wegschopt van de tafel des levens, om zelf breeder en gemakkelijker aan te zitten aan des levensbanket; die alle genot wilt hebben en geen last, uw lang ikzuchtig gedrag vind ik verachtelijk. En gij, giftgebruikers en heelkundige bewerkers en bewerksters die de levensbloem afsnijdt van den stengel, vooraleer zij het reine levenslicht heeft aanschouwd, gij zijt, waarom mijn pen geweld aandoen en U niet noemen bij uwen naam, gij zijt... gemeene misdadigers, die een beginnende maar toch werkelijk menschelijke leven doodt; in alle talen heet dat een moord bedrijven! Ge zijt des te plichtiger dat ge uw bebloede handen slaat aan gansch onschuldige wezens, gij moest uw leven slijten in de gevangenissen, in plaats van bloedgeld op te strijken en vrij te leven onder Gods vrijen hemel, tot schande van de menschheid, en roepend om wraak bij den Heer!

Maar de liefde, den vrede, het geluk van plichtvolle echtgenooten genieten zulken niet! Achting, diep christelijken eerbied voor elkander genoten, plichtsontrouwe echtgenooten voor elkander niet. Eén hart, één ziel zijn ze niet — God en natuur, en natuur is maar Gods werk en wil, zullen zich wreken op hen en op hun eigen lichaam! Om dat ze weigeren Gods wet na te leven, mede te werken aan de welvaart der maatschappij, Gods hemel met zielen te bevolken, terwijl ze toch hemeltergend genieten willen daarom kan Gods zegen op hen niet neerkomen!

Is er geen geloof meer, dan wordt het lastig voor gehuwden hun plicht te volbrengen, ik begrijp het. Kinderen opvoeden vraagt last en arbeid, stelt bloot aan ontberingen, aan kommer en zorg, drukt zware lasten op de schouders, eischt toewijding en zelfverloochening. En van den anderen kant, zij die hun heiligste plichten met de voeten treden, lachen en spotten, brassen en genieten, en zijn breed aangezeten aan des levenstafel!

Maar is er een God die nooit sterft, er is een goddelijke wet, die aan de ongehuwden de volledige onthouding oplegt, aan de gehuwden verbiedt de wetten van God en der natuur tegen te werken; die aan allen gebiedt, eerder zijn leven te geven dan God's wet in zake van aangelegenheid te overtreden! Die waarheden worden op onze dagen door velen over het hoofd gezien, zelfs door zekere mannen van een zoogezegde wetenschap.

Hoe edel en fier klonk daartegenover de taal van den katholieken Volksvertegenwoordiger, die onlangs in onze Wetgevende Kamer in naam der ware wetenschap al die plichtige praktijken brandmerkte!

Daarbij God bestaat, zijn woord en zijn wet vergaan niet! Het leven van den mensch, zelfs als het wordt doorgebracht, op aanraden van gazetannonces en volkspredikanten en grootsprekers, in wraakroepend en hemeltergend genieten, gaat spoedig, zeer spoedig voorbij, en alle huwlijkschenners zullen het eens en al spoedig moeten getuigen voor den Opperrechter: « Heuvelen bedekt ons, bergen valt op ons », opdat wij het aanschijn van onzen vergramden God niet zien!

Brave echtgenooten, het hoofd fier omhoog! Uw recht verdedigd! Niet gij moet bespot, maar de lage, plichtvergeten genieters!

Een die om hulpe roept, als de moordenaar in huis is!

EENE AFTAKELING.

Onzen geachten katholieken confrater, de *Bien Public* van Gent, dient aan de *Standaard*, het blad van Van Cauwelaert, eene welverdiende aftakeling toe.

De *Standaard* had te verstaan gegeven dat bij de *Bien Public* in meer dan eene pastorij had weten buiten te krijgen, om er in zijne plaats binnen te dringen.

De *Bien Public* antwoordt hierop:

« De *Standaard* maakt ongetwijfeld veel lawijd; doch doet hij goed? Alvorens het te gelooven, zullen wij wachten tot dat een onderwezen en voorzichtig christen zulks onder handteekening in zijne of in onze kolommen wil komen bevestigen.

» In afwachting, zullen wij ons bepalen met te bestatigen dat, wanneer de *Standaard* door de katholieke gazetten aangehaald wordt, dan is het om zijne buitensporigheden te bestrijden en de verantwoordelijkheid ervan te verfoeien; wanneer zijne buitensporigheden door de antikatholieke pers worden aangenomen, dan is het om er de jonge vlaamsche geestelijkheid mede te bezwadderen, wiens tolk hij zich zoo gaarne noemt.

» In waarheid, het ware veel beter voor de katholieke eendracht, en zelfs voor de Vlaamsche zaak; zoo de *Standaard* minder van zich deed spreken...

» Wat onze houding betreft in de kwestie der Hoogeschool van Gent, wij zullen ze verdedigen wanneer zij aangerand zal worden door een blad dat meer bevoegd is, dan het orgaan van MM. De Pillecyn en Vandeperre, om aan de katholieke bladen de les te spellen.»

Katholiek Verbond van België

Zondag hield het Katholiek Verbond van België zijne eerste algemeene vergadering, te Brussel, in het Sint Aloysiusgesticht, Kruidtuinlaan. Ten 10 1/2 u. werd eene mis, ter eere van den H. Geest gecelebreerd in de kapel van het gesticht. De algemeene vergadering had ten 11 ure plaats. Zoo groot was de opkomst, dat de groote zaal te klein was, en verscheidene honderden personen op den koer moesten blijven. Uit alle gewesten van het land was men gekomen, en de vier groepen die het Verbond uitmaken: het *Verbond der Katholieke Kringen en Vereenigingen*, de *Volksbond*, de *Boerenbond* en het *Verbond van den Middenstand* waren door de vooraanstaande leden talrijk vertegenwoordigd.

Aan het bureel namen plaats: M. baron Gilles de Pélichy, voorzitter; MM. de ministers Ruzette, Van de Vyvere en Moyersoen; MM. de Staatsministers Segers, Renkin, Helleputte, Descamps; E. P. Rutten, en meest al de katholieke Kamerleden en een merkelijk getal katholieke senators.

De openingsrede werd, in de beide talen, uitgesproken door M. Gilles de Pélichy.

Merkwaardige redevoeringen werden uitgesproken door de Heeren Staatsminister Helleputte, aftredend voorzitter van het Verbond; Volksvertegenwoordiger Heyman, namens het Algemeen Christen Werkersverbond; Staatsminister Segers, namens de Federatie der Katholieke Kringen en Vereeningen; Grauwels, namens den Christen Landsbond van den Middenstand; baron de Kerchove d'Exaerde namens den Belgischen Boerenbond.

Al deze redevoeringen, die getuigden van den wil om de eendracht in het katholieke leger te herstellen, werden langdurig en geestdriftig toegejuicht.

Er werd ook lezing gegeven van een telegram van Mgr. Mercier, aartsbisschop van Mechelen, die uit ganscher harte zijne goedkeuring hecht aan het Katholiek Verbond.

Onder de geestdriftige toejuichingen der vergadering werden telegrammen van hulde gestuurd aan Z. H. de Paus, aan Koning Albert. Aan Z. Em. Kardinaal Gasparri, werd een telegram gestuurd den wensch uitdrukkende dat er voor de bewaking der Heilige Plaatsen eene regeling zou getroffen worden, die de belangen van al de katholieken der wereld zou vrijwaren, en in overstemming met de rechtmatige verlangens van de H. Vader.

Deze algemeene vergadering heeft bij al de katholieken, in gansch het land, een gunstigen indruk teweeggebracht, en zal voorzeker de beste gevolgen hebben, namelijk den vrede en de eendracht in de rangen der katholieke partij te herstellen.

BUITENLAND.

Frankrijk.

Onder de Valbijl. — Charles Burger, die in Juni l.l. ter dood veroordeeld werd als schuldig aan den moord op den koffiehuishouder Gaston Jobin, wiens lijk aan stukken werd gesneden, werd Zaterdag morgen kwart voor zes uur aan den hoek van de rue de la Santé en van het boulevard Arago terechtgesteld. Zooals bekend werd het lijk van Burger's slachtoffer aan stukken gesneden in aanwezigheid van het dochtertje.

Nadien ging Burger met zijn vriendin Estele Jobin zich te Toul vestigen, waar zij door de politie werden aangehouden.

Om 5 u. 25 werd de veroordeelde in zijn cel gewekt door het binnentreden van de magistraten Varin, Gorde, van den aalmoezenier, van dokter Paul en de advokaten Darmon en Menu.

« Het is een moord, riep Burger uit. Ik dacht niet den oorlog medegemaakt te hebben om tot zulk een einde te komen. »

Vervolgens kleedde hij zich zorgvuldig aan en onderhield zich met aalmoezenier Burtho, die zijn biecht hoorde.

Tijdens de formaliteiten ter griffie rookte hij zenuwachtig een sigaret-stompje, overhandigde aan de advokaten teekeningen in de gevangenis gekrabbeld, om ze aan zijn familie te bezorgen en drukte zijn spijt uit de kleine Sonia niet te hebben kunnen omhelzen

Op het boulevard Arago brak de dag reeds door toen Burger handen en voeten gebonden, uit den celwagen werd gehaald. Tijdens den korten rit had hij met Darmon gesproken, haastig en hijgend, vragend dat men zijn laatste woorden aan Estelle Jobin, die tot levenslangen dwangarbeid werd veroordeeld, zou overmaken « Zeg haar, zeg haar wel... » klonk het toen het gesprek door de helpers van Deibler werd afgebroken. Voor het schavot week hij verschrikt achteruit, roepend naar zijn advokaat, die protesteerde omdat men zijn kliënt niet liet uitspreken.

Kwart voor zessen bracht het rijtuig het lijk van den gehalsrechte, dat door de familie opgeëischt was, weg en werd het schavot opgebroken...

— *Een merkwaardige Oorlogsherinnering. — Het Duitsche aanvalsplan op Verdun.* — Te Charleville heeft men een merkwaardig dokument uit den grooten oorlog gevonden. Het is een relief in cement, van een gedeelte van de sektoren van Verdun.

De Duitschers hadden dit laten maken in verband met hun aanval op Verdun.

Het werd door den algemeenen staf van den kroonprins in een partikulier huis achtergelaten. Het plan werd te Brussel gemaakt. Voorloopig wordt het tentoongesteld in de telegrammenzaal van het «Journal des Ardennes», in afwachting van verzending naar de « Musée de l'Armée» te Parijs.

— *Twee moordenaars aangehouden.* — De genaamden Henri Exartier, 19 jaar en André Levasseur, 17 jaar, waren uit de strafschool van Auberive weggeloopen en hadden zich naar Voisine begeven. Daar staken zij zich weg in eene schuur en leefden verscheidene dagen van vruchten. Ten slotte drongen zij in vollen dag in de woonst der echtgenoten Richard. De vrouw was alleen thuis. Levasseur greep haar bij de keel om haar te worgen en Exartier sloeg haar op het hoofd met een stuk hout. De ongelukkige viel bewusteloos neder.

Beide schurken liepen dan in de slaapkamer om ze te plunderen. Mad. Richart bekwam intusschen het bewustzijn en riep om hulp. Toen keerden de bandieten bij haar terug en sloegen haar dood. Zij stolen vervolgens eene som van 3 200 fr. in banknoten en, daar er bloed op hun kleederen kleefde, schoten zij de kleeren van den hoeveknecht aan, waschten zich de handen en namen de vlucht.

De gendarmerie nogal spoedig verwittigd, ging op zoek en ontdekte de moordenaars. Ze waren op het punt in de statie van Langres den trein uit Parijs naar Marseille te nemen. Beiden werden aangehouden en legden koelbloedig bekentenissen af.

— *Twee frank is 1 mark 50..* — Een oud-officier van het Duitsche leger, welke te Valenciennes kwartier had gehouden gedurende den oorlog, bemerkte eenige dagen geleden, terwijl hij zijne oude papieren doorsnuffelde, dat hij eigenaar was van twee bons van een frank door de stad Valencienne uitgegeven.

Twee franken, aan den huidigen koers van den mark, vertegenwoordigde eene kleine som, en voor Duitschland gaat er niets verloren.

Hij schreef dus naar het stadhuis van Valenciennes (een brief verzegeld voor 60 marken!) om de uitbetaling zijner twee franken te bekomen welke tegenwoordig meer dan vierhonderd marken waard zijn.

Het antwoord liet zich niet wachten. M. Billiet, burgemeester van Valenciennes, sneed uit een ouden plakbrief een bericht van majoor von Mehring, welke verkondigde dat de mark 1,25 fr. waard was in Frankrijk. Door eene zeer eenvoudige berekening, was het gemakkelijk zich te overtuigen, dat de twee franken 1 mark 50 waard zijn.

En het is 1 mark 50 welke men aan den Duitscher heeft opgezonden, slachtoffer van majoor von Mehring en de Fransche spitsvondigheid...

Amerika.

Op z'n Amerikaansch. — Merkwaardige dingen gebeuren er in Amerika bij bokswedstrijden. Wat echter dezer dagen bij een wedstrijd te Nashville gebeurde, is toch zeker wel de uiterste grens

We lezen namelijk in een Amerikaansch blad, dat Jack Wray, een neger-bokser, in een strijd met Batting Sim Johnson kwestie kreeg met den scheidsrechter, Harboile Brown, eveneens een kleurling.

Hij liet daarop zijn tegenstander voor wat hij was en bepaalde verder zijn aandacht tot den scheidsrechter. Hij trachtte een rechtschen hoek op de kaak van dien official te plaatsen, maar miste, waarop de scheidsrechter, onmiddellijk zijn vuis op 's mans neus plaatste met het noodlottig gevolg, dat Wray tegen den grond sloeg en volgens de regelen der kunst knock-out was.

Toen hij door zijn helpers weer was bijgebracht, vervolgde hij zijn gevecht met Johnson, dat hij na acht ronden won!

— *Een ontzettende wraakneming.* — Een zonderling geval van vergiftiging door de lippen is te Philadelphia, in de Vereenigde Staten, vastgesteld. Er is kwestie van twee jonge vrouwen, die in 't zelfde huis als meid dienden. Eene dezer beminde een jongeling die, meende zij, verliefd was op hare gezellin. Zij verfde haar lippen met vergiftigd rood, kuste haren vriend op den mond. De vriend kuste op zijne beurt het ander meisje en de uitslag was, dat alle drie vergiftigd werden. Alleen de man is niet gestorven, de twee vrouwen zijn bezweken. De lijkschouwing heeft echter geen sporen van vergift doen ontdekken. Nochtans zijn de geneesheeren van oordeel, dat er vergiftiging is geweest door een vervliegende stof die het hart geraakt heeft.

Duitschland.

— *Wanordelijkheden te Berlijn. Een agent gedood. Talrijke gekwetsten.* — De vereeniging van Vrijheid en Orde, ultra Nationalistisch van kleur, had hare leden bijeengeroepen voor eene vergadering, die Zondag morgen in den cirkus Busch plaats moest hebben.

De sprekers moesten met nationalistische redevoeringen uitpakken.

Het dagblad « Rote Fahne », had echter de communisten op een tegenbetooging uitgenoodigd.

Voor de vergadering begon, hadden verscheidene honderden betoogers vergaderd voor het cirkusgebouw en gingen tot handtastelijkheden over, waarop de nationalisten het antwoord niet schuldig bleven. Een verwoed gevecht ontstond.

Een politie-agent, die ter hulp snelde van een der personen die aangevallen werden, werd zwaar aan het hoofd gewond.

Eene patrouille van de wielrijderspolitie, bestaande uit vier man, werd overrompeld, ten gronde geworpen en de rijwielen vernield.

Weldra kwamen versterkingen der politie toegesneld.

Op dit oogenblik was de woelende menigte tot een duizendtal personen gestegen.

De politie wilde de plaats doen ontruimen, doch het ging zeker niet gewillig: negen der bijzonderste betoogers werden dan aangehouden.

Nieuwe versterkingen gelukten er eindelijk in, de betoogers naar de naburige straten te verdrijven

Verschillige ruiten en deuren van den krieg werden ingebeukt en stuk geslagen.

Twee leden die aan de vergadering wilden deelnemen, werden in het water geworpen; een schipper gelukte er in ze te redden.

Een gazettenverkooper die met nationalistische bladen leurde, werd zoodanig mishandeld dat hij hoogst waarschijnlijk aan zijne verwondingen bezwijken zal.

Reeds 60 gekwetsten en drie dooden. — De « Montag Post » en de « Lokal Anzeiger » bevestigen dat de wanordelijkheden voortsproten uit de tusschenkomst der communisten, die besloten hadden de ontworpen nationalistische betooging te verhinderen.

Het aantal gewonden bedraagt 60, waarvan er negen zwaar gekwetst zijn.

Tot nu toe gewaagt men van 3 dooden. De politie ging tot een honderdtal aanhoudingen over.

Een nationalistische volksvertegenwoordiger verhief zich tegen de vervolgingspolitiek der regeering. De vergadering besloot aan maarschalk Hindenburg te vragen, zich als kandidaat te stellen voor Rijkspresident.

MENGELWERK VAN « *DE POSTRIJDER* »

— 1 —

DE WAPENSMID

VAN

KAREL DEN STOUTE

Geschiedkundig volksverhaal
uit het Burgondisch Tijdvak (XVe Eeuw)

DOOR HENDRIK DE ZEINE.

EERSTE DEEL.

Geheimzinnige verdwijning.

INLEIDING

Ten jare 1467 woonde te Brugge, in de Wapenmakerstraat, een man, die, om zijne wijdbekende rechtschapenheid, zijn rondborstig karakter en zijne beproefde burgerdeugden, — onder de eenzame poorters en ingezetenen uitmuntende, — de algemeene achting verworven had en diensvolgens zoowel in de goede brugsche stede, als in gansch Vlaanderen de beste faam genoot.

Die man heette Zegher Van Aertrycke en was wapensmid van beroep.

Zeer bekwaam in zijn vak, en daarbij hoogst werkzaam, bedeeld met veel schranderheid en hoofsch van omgang, had hij in die tijden van riddertooien, van steekspelen en ook van oorlogen en schermutselingen zeer veel te doen, zoodat hij zich in zijn gewichtig en veelal kunstig werk door een drietal gasten moest doen helpen.

De wapensmid was een hoogstaltige en kloekgebouwde kerel, die den ouderdom van een-en-vijftig jaar bereikt had. Zijn goedig uitziende gelaat, regelmatig gevormd werd door twee groote blauwe oogen verlevendigd, welke door lange blonde wimpels waren overschaduwd. Blond was ook zijn lang hoofdhaar, dat in weelderige krollen op den forschen stierennek en de breede schouders neerhing en een gevulde ringbaard, samensmeltend met zware knevels, verhoogde nog het mannelijk uitzicht dezer sprekende wezenstrekken, wat eenieder die den wapensmid aanschouwde, gunstig voor hem innamen.

Echter boezemde die forsch gespierde en kloekgebouwde smeder eenieder groot ontzag in, zoodat niemand het zou hebben durven wagen hem te hoonen of te tarten, want gewis zou de vermetele dwaze er maar slecht van thuis gekomen zijn.

Edoch, daar kwamen twee onbezonnene edellieden op het onzalig gedacht, de rust en den vrede te storen, die in de woning heerschten van den wapensmid en tengevolge eener dwaze wedding, besloten zij den alom geachten man eens vreeselijk te beproeven, wat de schrikkelijkste gevolgen kon naslepen

Wij moeten ook nog vermelden dat Zegher Van Aertrycke gehuwd was en zich mocht verblijden in het bezit van drie kinderen, die den rechtschapen en deugdzamen vader gansch weerdig waren.

Over zoo wat vier-en-twintig jaren was de wapensmid in het huwelijk getreden met de stille en zorgzame dochter van eenen welgezeten tijkewever, en gedurende dit lange tijdperk was zijne Suzanne voor hem eene oppassende en liefhebbende huisvrouw geweest.

Zij had hem twee zonen en eene dochter geschonken. De oudste dezer kinderen heette Rudolf en had zijn drie-en-twintigste jaar bereikt. Het was een kloeke, welgemaakte jongeling met regelmatig gevormde wezenstrekken, verstandig en hoofsch van omgang; kortom het gansche evenbeeld zijns vaders, die met recht en reden trotsch was over zulk een flinken telg.

Rudolf had zich vroeg in het hanteeren van speer, boog en zweerd geoefend, zoodat hij thans een zoo behendig als moedig krijgsman was en de eer genoot deel te maken der lijfwacht van den hertog van Burgondië Filip de Goede, die te dezen tijde ook over Vlaanderen regeerde.

De tweede zoon Willibald was pas vijftien jaren oud en stond reeds in de wapensmis zijnen vader bij, die hem in de geheimen van zijn geliefkoosd en edel beroep zou inwijden, om van den vluggen en kloeken knaap eens zijn opvolger te maken, ten einde hij later de steun zijner oude dagen wezen zou.

Eindelijk moeten wij gewagen van de dochter van den wapensmid, de twintigjarige Ludwina, die inderwaarheid de goede engel mocht genoemd worden van dit gelukkig huisgezin, dat leefde in werkzaamheid en vrede, door deugd verwekt

En dat Ludwina een engel was, dit vonden al de lieden die haar kenden. Immers, de maagd, — rank van leest en fijn van leden, tamelijk groot van gestalte, — was indrukwekkend schoon. Haar ovaalvormig gelaat, wel gesneden en regelmatig als dit van een beeld door kunstenarenhanden uit marmer gebeiteld, was overtogen door eene innemende waas van onschuldige levenslust en lieftalijke minzaamheid, terwijl door hare groote bruine oogen, — deze harer moeder, — de goedheid des herten, met teederheid en wilskracht samen uitstraalde. Haar hagelblank voorhoofd werd door overvloedige bruine haren overschaduwd en op hare koraalroode lippen, die, wen zij zich tot spreken van elkander scheidden twee reien parelfijne tanden lieten bewonderen, zweefde veelal eene zoete en hartbekorende glimlach. Hare stem was welluidend en drong diep door in de ziel van hen, tot wie het altoos vriendelijk woord was gericht.

Daarenboven was Ludwina zoo deugdzaam als verstandig. Hare ouders hadden gezorgd dat zij eene goede opvoeding ontving, welke vermaarde kloosterzusters reeds te dien tijde wisten te geven. Alzoo was de jonge maagd zeer beschaafd en onderwezen, derwijze dat zij geenszins de dochter van eenen wapensmid scheen te zijn, maar veeleer aan een telg van adellijken huize geleek.

Niet alleen kende Ludwina alle vrouwelijke handwerken, het fijn borduren inbegrepen, maar bovendien was de maagd zeer bekwaam in het lezen van boeken en handschriften en zelfs kon zij op het perkament hare gedachten in de moedertaal nederschrijven, wat in dien tijd een teeken van gevorderde geleerdheid was.

Zij werd dan ook terecht om hare kunde en vele begaafdheden hooggeschat en door gansch de Brugsche stede als een buitengewoon meisje aanzien.

De aanminnige dochter van den wapensmid leefde dus met hare ouders en broeders samen in pais en vrede en zij was inderdaad als de goede engel van dit Godvreezend gezin, dat de achting en genegenheid zijner tijdgenooten ten volle verdiende.

Wij mogen ook niet vergeten te zeggen dat de wakkere wapensmid er tamelijk goed inzat, want door zijne kunde en werkzaamheid had hij reeds eene schoone som verzameld, welke vroeg of laat voor iets te pas zou komen.

Zegher Van Aertryke en zijne beminden waren dus gelukkig en leefden tevreden en welgemoed. De zaken gingen voor hem zeer goed, in dien beroerden tijd van gedurigen strijd en elkander snel opvolgende gevechten, waarin de wapens vlug bot geslagen of gebroken, de wapenrustingen spoedig beschadigd of verbrijzeld werden. Daarbij hadden er telken jare zeer belangrijke steekspelen plaats onder de edellieden, die zich dan beijverden door hunne behendigheid en hunne kracht, de onderscheidingen van den « Spiet » den « Hoorne » of van den « Beer » te verwerven.

De gebrokene speeren moesten dus vervangen, de botgeslagene zweerden gescherpt de verbrijzelde wapenrusting hersteld of hermaakt worden, wat aan den wapensmid Zegher Van Aertryke en zijne gasten veel werk opleverde en niet weinig goudguldens in de tesch van moeder Suzanna deed terecht komen.

Dit gelukkig huisgezin leefde dus genoegelijk en allen in het huisje van den wapensmid verblijdden zich in het bezit van zooveel heil en voorspoed, zonder te vermoeden dat boven hun hoofd eene vreeselijke beproeving hing, die den stillen vrede van hun huiselijk welvaren deerlijk zou komen beroeren.

I

De wedding voor een schelmstuk,

Op de « Eiermarkt» achter de St-Christoffel-kapel (1) stond te dien tijde een tamelijk groot huis, boven welks deur, een heiligenbeeld prijkte, met het opschrift er onder gemald:

IN DIE TAPPERY VAN ST-CHRISTOFFEL
drinckt men goeden wijn.

Gewis moest dit waarheid zijn, want deze herberg, alhoewel geene der voornaamste was weinig zonder verbruikers. Men mocht er komen op welken stond des dags: altoos vond men er verschillige lieden, die gewis eene droge keel hadden, of grooten dorst welken zij dan ook zeer zorgvuldig wisten te lesschen.

De gewone bezoekers der tappery van St-Christoffel waren meestal eenvoudige poorters der stede, ook wel wapenlieden en zelfs schamde menig koopman of eenig klein edelman hem niet de lage gelagkamer binnen te treden en aan eene ruwe houten tafel op eene eenvoudige schabelle plaats te nemen.

De waarheid was dat de slimme hospes Lucas Sparck inderdaad wel zeer goeden wijn verkocht en zijne klanten daarbij wonderwel wist te believen

Ha! Die tapper was een geslepen gast, die het middeltje wondertijn kende om fortuin te maken, hetgeen waarvan wij weldra klare bewijzen zullen erlangen. Hij had daarbij eene vrouw, die al weinig dommer was dan hij en dus haren weerdigen gemaal zeer gepast wist bij te staan en te helpen in hetgeen de tijnaard wist uit te voeren.

Lucas Sparck was een klein dik mannetje van 48 jaar, met korte beentjes, waarop een rond buikje als een tonnetje troonde en daar boven stond een tamelijk groot hoofd met bolle wangen en een klein wipneusje, dat ietwat onbeschaamd onder de twee kleine schalkloerende oogjes uitstak, en bestendig in beweging was, wanneer de tapper aan het praten viel.

Brunehilde, 's herbergieren ega, was wat grooter maar ook veel magerder en daarbij vier jaar jonger dan haar Lucas. In tegenstelling met haren man, die zoo aardig bruin haar bezat — welk de schalke schilders, ik weet niet waarom, aan Judas toekennen — was zijne vrouw zwart van haar en oog, maar daarom geenszins schoon te noemen.

(1) Sedert lang verdwenen. Die kapel was zeer sierlijk gebouwd en had een lief torentje met hooge puntige naalde. Zij besloeg gansch de plaats waar thans de blok huizen staat met den *Café Français, Brugge-Zeehaven, enz.*

Dit echtpaar had eenen zoon van achttien jaren. Hij werd Nicodemus geheeten en scheen al zoo dwaas en onverstandig als een enkel nuchter kalf.

Van gestalte was hij noch groot noch klein, maar krom en zeer onregelmatig gebouwd, met veel te groote handen en voeten, een verneukeld uitziende gelaat, sluike haren, scheelziende oogen en een scheeven grooten mond, zoo iets als eene scheur onder den beenigen neus, op welk laatste lichaamsdeel dan nog onbeschaamd een ontsierende bobbel prijkte.

Die jonge gast werd door een eder voor een halven gek aanzien en velen veroorloofden zich te zijnen opzichte zeer gewaagde en meestal lompe scherts, welke de onnoozele bloed geenszins euvel scheen op te nemen.

Hij werd door zijne ouders gebezigd om, gelijk een knecht, de klanten te bedienen en ook — maar dat wist niemand — tot andere en slimbedachte werkjes, wat wij in den loop van ons verhaal goed zullen bestatigen.

Ja, de slimme tapper van St-Christoffel oefende een « bedrijf » uit, dat wel soms geheel in strijd was met de « ordonnanciën » der goede Brugsche stede en leverde zich aan praktijken over, die wel meer dan eens den roekeloozen Lucas in onaangename kennis met den schout en in de maar al te kenzende en kastijdende aanraking met de pijnbank konden brengen.

Gewis had de herbergier daarom zijne gelagzaal in twee deelen gescheiden, zoodat men enkel in de voorste plaats tegen de straat gelegen, de eenvoudige verbruikers aantrof van 's tappers goeden wijn, terwijl de min onschuldige bezoekers zich veelal in de tweede afdeeling, dieper in den huize gelegen, op hun gemak bevonden, om er geducht te spelen en ellendig te slempen, zonder dat het buiten geweten was of werd vernomen.

Alzoo was er weeral op den avond van elfden december in de afgelegene achterkamer een klein gezelschap liederrijke kerels bijeen, die na geweldig met de dobbelsteenen gespeeld te hebben om grof geld, aan het zuipen waren gevallen, totdat zij bedronken waren als ouwe Zwitsers.

(Wordt vervolgd.)

Nadruk verboden